

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Talousarvioesitys 2020

Julkisen talouden suunnitelma 2020–2023

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 11.10.2019

Talousnäkymät

Talouden näkymistä

- Talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä kotimaisen kysynnän ylläpitäessä kasvua.
- Kansainvälisen talouden osalta tullut heikkoja uutisia ja vientikysyntä hidastuu.
- Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys kasvulle korostuu v. 2020 hallitusohjelman toimien seurauksena.
- Työllisten määrä kasvaa ja työllisyysasteen arvioidaan olevan 73 % v. 2020

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BKT:n arvo, mrd. euroa ¹	225,8	234,5	242,1	249,3	256,6	263,8	270,8
BKT:n määrän muutos, % ¹⁾	3,1	1,7	1,5	1,0	0,9	0,9	0,7
Työttömyysaste, %	8,6	7,4	6,5	6,3	6,2	6,3	6,5
Työllisyysaste, %	69,6	71,7	72,5	73,0	73,4	73,4	73,1
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	0,7	1,1	1,1	1,4	1,7	1,7	1,7
Pitkä korko, 10 v, %	0,5	0,7	0,0	-0,2	-0,1	0,2	0,6

¹⁾ Luvuissa on huomioitu Tilastokeskuksen 20.9.2019 päivittämä BKT:n taso sekä hallituksen budjettiriihipäätökset

Julkisen talouden näkymistä

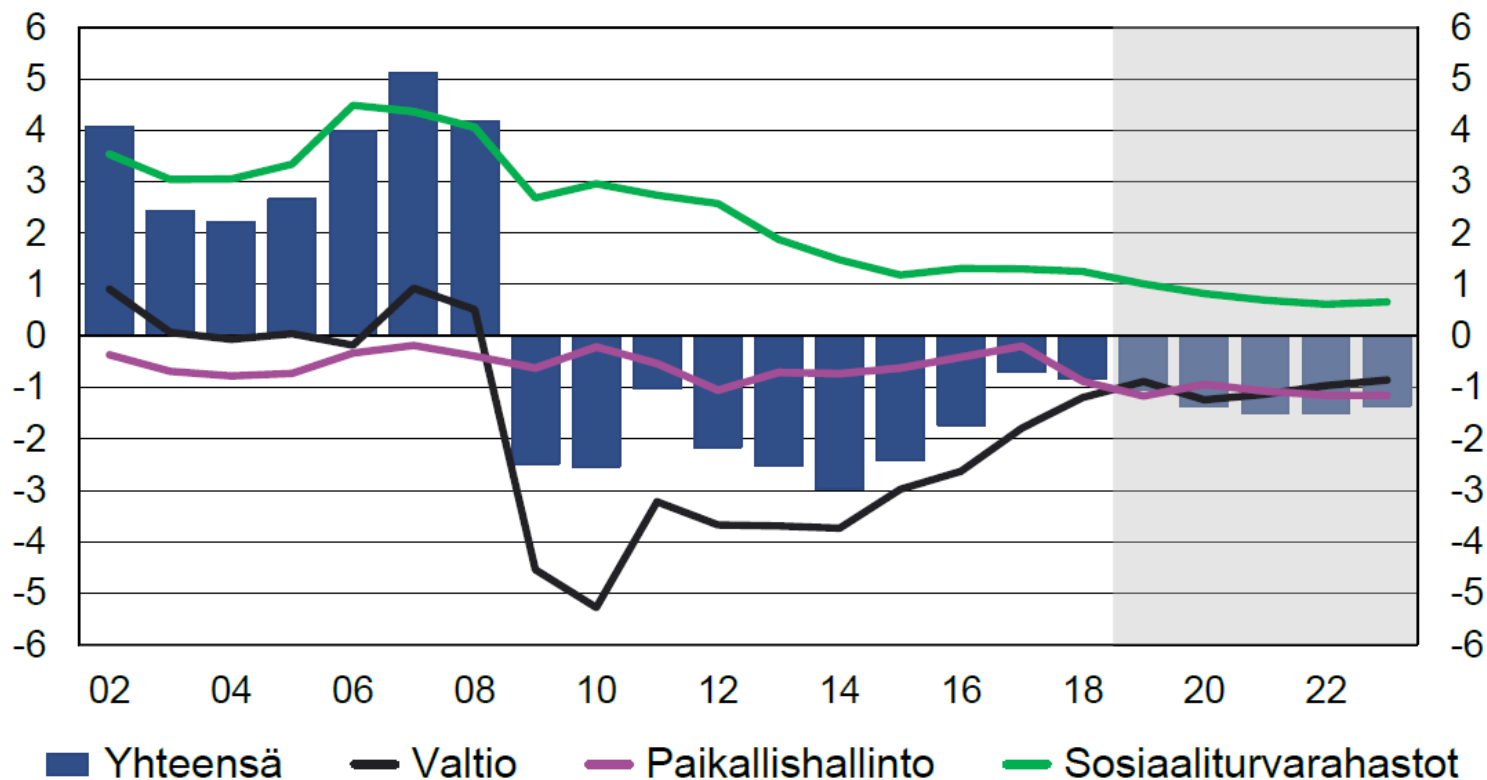
- Suomen taloudessa viime vuosina nähty hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa.
- Suhdanteen viiletessä julkisen talouden alijäämän koheneminen taittuu.
- Alijäämä alkaa kasvaa v. 2019 ja samankaltainen kehitys jatkuu lähivuodet.
- Suotuisa suhdannetilanne on osaltaan peittänyt alleen julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja se kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkisessa taloudessa on kestävyysvaje, jota ei ole vielä ratkaistu.

Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja suhteutettuna bruttokansantuotteeseen (%)							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Verot ja sosiaaliturvamaksut	43	42,3	41,9	42,2	42,1	42,1	42,1
Julkisyhteisöjen menot	53,7	53,1	52,7	53,1	53	52,9	52,9
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,7	-0,8	-1	-1,4	-1,5	-1,5	-1,4
— Valtionhallinto	-1,8	-1,2	-0,9	-1,2	-1,1	-1	-0,9
— Paikallishallinto	-0,2	-0,9	-1,2	-0,9	-1,1	-1,2	-1,2
— Työeläkelaitokset	1	1	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
— Muut sosiaaliturvarahastot	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0
Perusjäämä	-0,4	-0,7	-0,9	-1,3	-1,5	-1,5	-1,4
Rakenteellinen jäämä	-0,8	-1	-1,3	-1,4	-1,6	-1,6	-1,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka	60,8	58,9	58,8	58,8	59,7	60,6	61,6
Valtionvelka ¹	46,8	44,8	44,4	43,9	44,3	44,5	44,9

¹⁾ VM:n kansantalousosaston arvio valtion velasta eroaa budjetoidun perusteella arvioidusta mm. uusien tuloennusteiden vuoksi.

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä suhteessa BKT:een, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

TAE 2020 ja JTS 2020-2023

Budjettitalouden menot

- TAE2020 menojen arvioidaan olevan n. 57,6 mrd. euroa eli n. 2,1 mrd. euroa enemmän kuin TA 2019
 - Menotasoa korottavat hallituksen pysyvien lisäpanostusten (n. 1,1 mrd. euroa) ohella myös kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit (750 milj. euroa)
 - Menoja lisäävät myös eräät muut tekijät, kuten täysimääräiset indeksikorotukset ja kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvien tulomenetysten kompensoiminen
 - Toisaalta TA2019 verrattuna valtionvelan korkomenot alenevat -0,3 mrd. euroa sekä suhdanneluonteisten määrärahojen tarvearviot -0,3 mrd. euroa
- Kehyskaudella menojen reaalin kasvu keskimäärin n. 1 % / vuosi ja nimellinen n. 3 % / vuosi (v. 2023 budjettitalouden menot arviolta n. 59,2 mrd. euroa)
- Menot kasvavat vuosina 2020–2022 keskimäärin n. 1,4 mrd. euroa ja v. 2023 n. 0,4 mrd. euroa suhteessa tekniseen kehyspäättökseen
 - Johtuu pääosin hallituksen pysyvistä ja määräaikaisista menolisäyksistä, mutta nousua hillitsee velan korkomenojen merkittävä aleneminen suhteessa tekniseen kehyspäättökseen

Hallituksen pysyvät lisäpanostukset

- Hallituksen pysyvät lisäpanostukset (HO liite 1) lisäävät menoja n. 1,1 mrd. euroa 2020, n. 1,4 mrd. euroa 2021, n. 1,3 mrd. euroa 2022 ja n. 1,4 mrd. euroa 2023
- TAE2020 ja JTS 2020-2023 valmistelussa menojen jakсотusta tarkasteltiin uudistusten tai hankintojen käynnistämisten valmiudet sekä finanssipolitiikan kokonaisuus huomioon ottaen
- Kohdentuminen strategisten kokonaisuuksien mukaan, milj. euroa:

	2020	2021	2022	2023
Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi	57	95	107	108
Suomi kokoaan suurempi maailmalla	83	86	91	100
Turvallinen oikeusvaltio Suomi	32	42	50	69
Elinvoimainen Suomi	422	458	274	191
Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi	33	66	75	70
Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi	414	521	562	619
Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	38	108	159	213

Hallituksen tulevaisuusinvestointiohjelma

- Hallituksen kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit (HO liite 2) lisäävät 750 milj. euroa 2020, 439 milj. euroa 2021 ja 175 milj. euroa 2022. Lisäksi VAR:sta kohdennetaan yhteensä yli 200 milj. euron panostukset vuosina 2020—2022. Menoja ei aiheudu enää v. 2023.
- Tulevaisuusinvestoinnit rahoitetaan osakkeiden myynnistä saatavilla tuloilla.
- Investointiohjelman loppuosalle (n. 1,7 mrd. euroa) on kehysvaraus vuosille 2021 ja 2022. Ohjelman toimeenpanosta päätetään syksyn 2020 budjettiriihessä osana hallitusohjelman mukaista työllisyystoimia ja menolisäyksiä koskevaa tarkastelua.
- Kohdentuminen strategisten kokonaisuuksien mukaan, 1000 euroa:

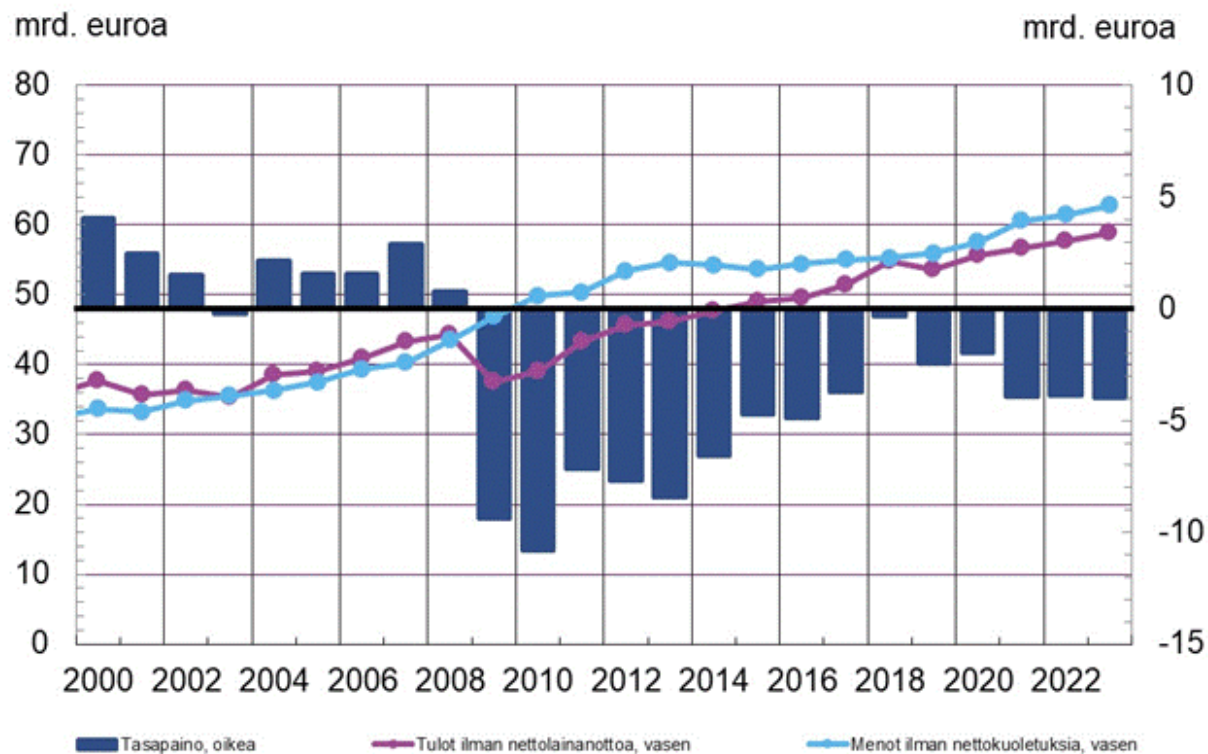
	2020	2021	2022
Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden...	119 700	134 700	18 000
Suomi kokoaan suurempi maailmalla	14 400	10 300	0
Turvallinen oikeusvaltio Suomi	24 250	9 750	3 000
Elinvoimainen Suomi	327 050	96 500	1 100
Luottamuksen ja tasa-arvoisten...	24 500	21 600	7 200
Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja...	35 100	36 400	26 000
Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden...	205 400	130 000	120 000
	750 400	439 250	175 300

Valtion tulot

- Kehyskaudella budjettitalouden tulot kasvavat keskimäärin 2,2 % ja verotulot 2,7 % vuodessa.
- Tuloarvioon on sisällytetty HO:n veroperustemuutokset
 - Muun muassa tupakka-, alkoholi-, virvoitusjuoma-, polttoaineverojen korotukset, kotitalousvähennyksen pienentäminen, asuntolainan korkovähennysoikeuden supistaminen sekä solidaarisuusveron voimassaolon jatkaminen. Pieni- ja keskituloisten ansiotuloverokevennys sekä alv:n alarajan korotus.
- Veroperustemuutokset nostavat budjettitalouden tuloarviota vuositasolla 0,7 mrd. euroa vaalikauden loppuun mennessä.
- Valtion velanottotarvetta pienennetään osakkeiden myynnistä saatavilla tuloilla. Osakkeiden myyntituloihin sisältyy vuosittaisen 400 milj. euron lisäksi tulevaisuusinvestointien rahoittamiseen liittyvät myynnit. Hallituskauden aikana tulevaisuusinvestointeja rahoitetaan osakemyynneillä yhteensä 1,3 mrd. eurolla.
- Budjettitalouden tulojen muutokset suhteessa kevään 2019 JTS:ään:
2020: +1164 me 2021: +706 me 2022: +366 me 2023: +388 me

Budjettitalouden tasapaino

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino:

2019 (LTAE III): -2,4 mrd. e

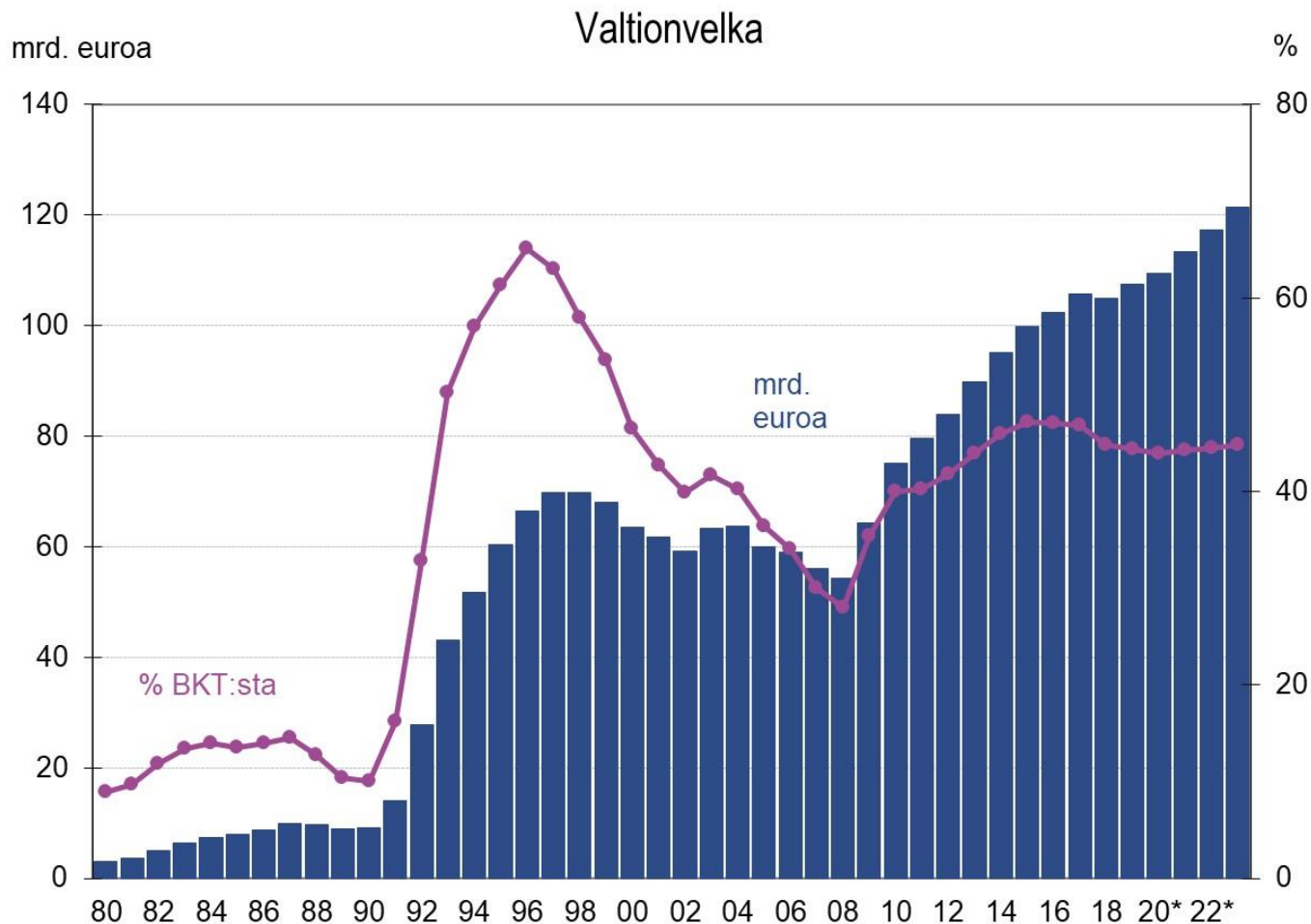
2020 (TAE): -2,0 mrd. e

2021: -3,9 mrd. e

2022: -3,9 mrd. e

2023: -4,0 mrd. e

Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2020 lopussa n. 109 mrd. euroa, mikä on n. 44 % suhteessa BKT:hen ja nousevan n. 121 mrd. euroon vuonna 2023, mikä on n. 45 % suhteessa BKT:hen

Poimintoja pysyvistä menolisäyksistä

- Palkkatuen käytön lisääminen
 - Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut +10/ 13/ 16/ 16 me
 - ELYjen maksatustehtävät +1/ 1/ 1/ 1 me
 - TE-toimistot: digitaaliset palvelut +2/ 2/ 2/ 2 me
- Määräaikaishaastattelut ja nuorisotakuun edistäminen +5/ 10/ 9/ 9 me
- TE-palveluiden kehittäminen työllisyyden edistämiseksi 5 me/v v. 2020-2022
- Palkkatuen ja starttirahan rahoituksen jatkaminen työttömyysturvasta
- Turvakotitoiminta +2/ 2/ 3/ 3 me

Poimintoja tulevaisuusinvestoinneista

- Osatyökykyisten työkykyohjelma
 - TEM 5,5-6,6 me/v v. 2020-2022
 - TEM ja STM yhteensä 10/ 12/ 11,2 me
- Pk-yritysten rekrytukikokeilu 9 me v. 2021
 - HE lisäbudjettilakina 2020, jolloin vuoden 2020 budjetointi
- TE-digihankkeen loppuunsaattaminen 10 me v. 2020
- Työllisyyspalveluiden hallinnon kehittäminen 1/ 1/ 1 me
- Työvoimakoulutuksen määrän nosto 4/ 5 me

Kotouttaminen (1/2)

Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (32.50.03, siirtomääräraha 2 v)

Muutokset verrattuna kevään tekniseen kehykseen, 2020-2023:

- Kotouttamisen tehostaminen ja nopeuttaminen (HO pysyvä lisäys)
+2,32 / 2,32 / 2,32 / 2,32 me
- Kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan laajentaminen
+4 / 3 / 3 / 0 me
- Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteet +4 / 3 / 3 / 0 me
- Työelämän monimuotoisuusohjelman luominen
+0,4 / 0,4 / 0 / 0 me

Momentin määräraha yhteensä 2020-2023:

12,6 / 10,6 / 10,2 / 4,2 me

Kotouttaminen (2/2)

Valtion korvaukset kotouttamisesta (32.50.30, arviomääräraha)

Muutokset verrattuna kevään tekniseen kehykseen, 2020-2023:

- Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrän muutos
-16,5 / -5,4 / -3,0 / -6,0 me
- Pakolaiskiintiön nosto 750 -> 850 henkilöön (HO pysyvä lisäys)
+0,5 / 1,6 / 2,6 / 3,6 me

Momentin määräraha yhteensä 2020-2023:

185 / 185 / 184 / 177 me

Kiintiöpakolaiset

- Hallitusohjelman kirjaus:
”Kiintiöpakolaisten määrä nostetaan vuonna 2020 vähintään 850 tasolle. Tämän jälkeen arvioidaan vuosittain kiintiöpakolaisten määrä välille 850–1 050 ottaen huomioon turvapaikanhakijoiden määrä.”
- Vuoden 2020 talousarviossa ja JTS-vuosilla 2021-2023 kiintiöpakolaisten määrä on 850 hlöä / vuosi, eli 100 hlöä suurempi kuin 2019.
- Vaikutus määrärahoihin TEM:n ja SM:n hallinnonaloilla, yhteensä:
2020: +0,9 me
2021: +2,1 me
2022: +3,2 me
2023: +4,2 me

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtiovarainministeriön viestintä

vm-viestinta@vm.fi

Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

www.tutkibudjettia.fi

